

Sygn. akt VI Ga 4/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Michalina Sanecka

Protokolant: st. sekr. sądowy Halina Ramska

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2015 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...) Spółki z o.o. w K.

przeciwko : R. F.

o zapłatę

po rozpoznaniu apelacji strony powodowej i strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w Krośnie V Wydziału Gospodarczego z dnia 5 września 2014 r., sygn. akt V GCupr 339/13.

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddala,

II. oddala apelację powoda,

III. zasądza od powoda (...) Spółki z o.o. w K. na rzecz pozwanej R. F. kwotę 1.100 zł.

(jeden tysiąc sto złotych) tytułem kosztów postępowania za obie instancje, w tym kwotę 900 zł. (dziewięćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI Ga 4/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 stycznia 2015 r.

Pozwem złożonym dnia 24 maja 2014 r. powódka (...) Spółka z o.o. w K. wniosła o zasądzenie od R. F. kwoty 4816,65 zł z odsetkami umownymi w wysokości 0,15 % za każdy dzień zwłoki od 10 marca 2009 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie pozwu powódka podała, że w dniu 30 kwietnia 2002 roku strony zawarły umowę o współpracy handlowej, która dotyczyła dystrybucji - sprzedaży włoskich opon firmy (...). Na mocy §13 ust. 1 i 2 powołanej umowy ramowej strony postanowiły, iż w przypadku transakcji płatnej po sprzedaży dostawca na prawo wezwać dystrybutora - tj. pozwaną w niniejszej sprawie do zwrotu dostarczonych towarów, a ta w takim przypadku w nieprzekraczalnym terminie 7 dni ma dokonać tego zwrotu. W przypadku braku zwrotu towarów w wyżej opisanej sytuacji cała należność za dostarczone towary miała się stać wymagalna z datą wezwania do zwrotu. (§ 13 ust. 3 umowy). Pozwana zakupiła u powódki towary na podstawie szeregu faktur VAT, których termin płatności określony był na „po sprzedaży”. W dniu 10 marca 2009 r. powódka, doręczyła pozwanej wezwanie do zwrotu dostarczonych towarów, wystosowane z uwagi na

brak od dłuższego czasu informacji o wynikach sprzedaży oraz brak jakichkolwiek wpłat na poczet ich ceny. Na dzień wezwania nierozliczone saldo dostaw wynosiło 4.816,65 zł. Wezwanie to pozostało bezskuteczne - zwrot towarów nie nastąpił, a tym samym należność w kwocie 4.816,65 zł stała się zgodnie z § 13 ust. 3 łączącej strony umowy wymagalna z dniem 10 marca 2009 r. Powódka wezwała pozwaną do zapłaty. Również i to wezwanie pozostało bez odpowiedzi, nieskuteczne okazała się również zawezwanie do próby ugodowej.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym przez Sąd Rejonowy w Krośnie dnia 6 czerwca 2013 roku sygn. akt V GNc upr. 785/13 pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Pozwana zgłosiła następujące zarzuty:

1/ Zarzut spełnienia świadczenia wskazując, że zobowiązanie zostało w całości wykonane - należność za towar została uiszczona w całości,

2/ Zarzut nie wykazania wysokości roszczenia. Pozwana wskazała, że suma przedłożonych przez powódkę faktur jest znakomicie wyższa od dochodzonego przez nią roszczenia, a powódka nie wskazała z jakich faktur miałyby wynikać niedopłaty i na podstawie jakich okoliczności twierdzi, że zostały one nieopłacone. Rzekoma wysokość zobowiązania pozwanej wynika wyłącznie z wezwania do zapłaty oraz wezwania do próby ugodowej.

3/ Zarzut przedawnienia, podnosząc, że zgodnie z art. 554 k.c. roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, przedawniają się z upływem lat dwóch, a nie jest uprawniony pogląd powódki jakoby termin przedawnienia rozpoczął swój bieg dopiero w chwili wezwania pozwanej do zwrotu dostarczonych towarów. Z uwagi bowiem na brzmienie art. 120 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia wymagalności roszczenia. Jeżeli zaś wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Ten zaś w odniesieniu do ostatniej z faktur przypadał w styczniu 2014 roku.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska.

Wyrokiem z dnia 05 września 2014 r. Sąd Rejonowy w Krośnie Wydział V Gospodarczy zasądził od pozwanej R. F. na rzecz powoda (...) Spółka z o.o. w K. kwotę 4.816,65 zł., z ustawowymi odsetkami od dnia 10 marca 2009 roku do dnia zapłaty (I), w pozostałym zakresie oddalił powództwo (II) oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 717,00 zł, tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 600,00 złotych, tytułem kosztów zastępstwa procesowego (III).

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenie i rozważania:

Strony łączyła umowa o współpracy handlowej zawarta w dniu 30.04.2002 roku, gdzie powódka była dostawcą, zaś pozwana dystrybutorem. Zgodnie z § 13 umowy, jeśli transakcja została zawarta na zasadzie „płatne po sprzedaży”, dostawca miał prawo w każdym czasie wezwać dystrybutora do zwrotu dostarczonego mu towaru, w terminie 7 dni licząc od daty wezwania do dokonania zwrotu, a brak zwrotu w tym terminie był równoznaczny z wymagalnością kwoty sprzedaży. Zgodnie z porozumieniem z dnia 30.04.2002 r. dystrybutor miał obowiązek sporządzać raporty sprzedaży za tygodniowe okresy rozliczeniowe, niezależnie od tego, czy w tym okresie realizował sprzedaż.

Pozwana zakupiła u powódki towary między innymi na podstawie faktur VAT szczegółowo określonych w uzasadnieniu pozwu, przy czym termin zapłaty z każdej z tych faktur określony został jako „płatne po sprzedaży”, zaś pojęcie to (i reguły postępowania w takiej sytuacji) zostało zdefiniowane w umowie zawartej pomiędzy stronami.

Pozwana nie rozliczyła się (nie zapłaciła za towar, ani też nie zwróciła go) z powódką z towaru na kwotę 4816,65 zł. W ocenie Sądu Rejonowego pozwana nie przedstawiła wiarygodnego dowodu potwierdzającego jej odmienne twierdzenia, w postaci choćby przewidzianych umową cotygodniowych rozliczeń, z których wynikałoby, że bilans

wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami jest dla pozwanej "korzystny". Przedłożone przez powódkę wyciągi z rachunku bankowego, nie potwierdzają również, aby cała kwota należna od pozwanej została jej uiszczona.

Po faktycznym zakończeniu współpracy umowa formalnie nie została rozwiązana, a pismem z dnia 10.03.2009 r. (data odbioru przez pozwaną) powódka zwróciła się o zwrot zalegającego w magazynach pozwanej towaru. Dnia 07.03.2011 r. skierowany został do Sądu Rejonowego dla Krakowa Podgórze w Krakowie wniosek o zawiązanie do próby ugodowej.

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy stwierdził, że powódka należycie wykazała, iż nie otrzymała za sprzedany pozwaną towar przewidzianego w dokumentach sprzedaży wynagrodzenia. W ocenie Sądu I instancji w sprawie wbrew twierdzeniom pozwanej nie nastąpiło przedawnienie roszczenia. Sąd Rejonowy w tym przedmiocie w całości podzielił argumentację powódki, zawartą w piśmie procesowym z dnia 2.10.2013 r. (zwłaszcza na k. 126 – 131), w szczególności uznając, iż z uwagi na umowną konstrukcję zobowiązania, początkiem biegu terminu przedawnienia, było wezwanie do zwrotu towarów odebrane przez pozwaną 10.03.2009 r. W tej sytuacji w ocenie Sądu Rejonowego dwuletni termin przedawnienia został w dalszej kolejności przerwany zawiązaniem do próby ugodowej (7.03.2011 r.), a „przerwa” trwała do zakończenia czynności sądowych w tej sprawie (25.05.2011 r.). W tym stanie rzeczy pozew wniesiony 24.05.2013 r. wniesiony został przed upływem terminu przedawnienia.

Dalej Sąd I instancji wskazał, że skoro niewątpliwie własność towaru została przeniesiona na pozwaną, po jej stronie wystąpił obowiązek uiszczenia kwoty zapłaty. Skoro tego nie uczyniła, na podstawie art. 535 § 1 k.c. Sąd I instancji uznał żądanie pozwu za zasadne.

Sąd Rejonowy uznał jednak, że dalej idące żądanie, a to w odniesieniu do odsetek ustawowych w wysokości 0,15 % za dzień opóźnienia, podlegało oddaleniu. W ocenie Sądu I instancji, ich zasądzeniu rażąco sprzeciwiały się względy współzycia społecznego. O kosztach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., zasądzając od pozwanej na rzecz powoda kwotę 717,00 zł, obejmującą oprócz kosztów zastępstwa procesowego - 600,00 złotych, nadto kwotę 100 zł opłaty sądowej od pozwu oraz 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelacje od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Powódka zaskarżyła wyrok w punkcie II, w którym oddalono powództwo w pozostałym zakresie, tj. co do odsetek umownych ponad odsetki ustawowe. Zaskarżonemu orzeczeniu powódka zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 359 § 2¹ oraz art. 359 § 2² k.c. poprzez błędne przyjęcie, że mają one zastosowanie w rozpoznawanej sprawie i tym samym uznanie, że postanowienia umowy zastrzegające odsetki w wysokości 0,15 % dziennie są nieskuteczne i ograniczają skutki czynności prawnej do obowiązku zapłaty przez pozwanego odsetek ustawowych; art. 5 ustawy z dnia 07 lipca 2005 r. o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz o zmianie innych ustaw, poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji uznanie, że zastrzeżenie odsetek umownych w umowie zawartej pomiędzy stronami jest nieskuteczne w części przewyższającej odsetki ustawowe; naruszenie art. 5 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji uznanie, że zastrzeżenie odsetek umownych pomiędzy podmiotami gospodarczymi w tym stanie faktycznym w tej konkretnej wysokości jest niezgodne z zasadami współzycia społecznego. Mając powyższe na uwadze powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I oraz II w części dotyczącej odsetek poprzez zasądzenie odsetek umownych w wysokości 0,15 % za każdy dzień od dnia 10 marca 2009 r. do dnia zapłaty od kwoty 4.816,65 zł oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania odwoławczego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana zaskarżyła wyrok w całości zarzucając mu naruszenie prawa materialnego a to art. 5 k.c. w zw. z art. 56 k.c., art. 120 k.c. oraz art. 123 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenie prawa procesowego mającego wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez niezasadne uznanie, że strona powodowa wykazała dochodzone roszczenie, a także art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej, dowolnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego skutkującego stwierdzeniem, że istniało nierozliczone saldo dostaw pomiędzy stronami a nadto, że jego wysokość wynosiła 4.816,65 zł. W oparciu o powyższe pozwana wniosła o zmianę

zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania od powódki na rzecz pozwanej w obu instancjach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy jako sąd merytoryczny w granicach wniesionej apelacji, co wynika z dyspozycji art. 378 § 1 k.p.c., rozważa na nowo zebrany w sprawie materiał dowodowy w tym dokonuje jego samodzielnej oceny prawnej. Powyższe skutkowało przyjęciem przez Sąd Okręgowy, iż apelacja pozwanej zasługiwała na uwzględnienie.

Podkreślenia jednak wymaga, że mimo uwzględnienia apelacji pozwanej, Sąd Odwoławczy podziela stanowisko Sądu Rejonowego w zakresie ustaleń dotyczących rodzaju umowy łączącej strony oraz przebiegu jej realizacji które przyjmuje za własne i odwołuje się do nich.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż zasadność żądania zapłaty kwoty stanowiącej cenę sprzedaży znajduje uzasadnienie w treści art. 535 k.c., zgodnie z którym kupujący ma obowiązek zapłaty ceny na rzecz sprzedającego. Rozbieżność stanowisk w niniejszej sprawie sprowadzała się m.in. do odmiennej oceny początku biegu przedawnienia roszczeń powoda dochodzonych w niniejszej sprawie, przy czym poza sporem pozostawało stosowanie do roszczeń powoda dwuletniego okresu przedawnienia, przewidzianego w art. 554 k.c.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle okoliczności niniejszej sprawy, zasadne było podzielenie stanowiska strony pozwanej, że całe roszczenie powoda dochodzone w niniejszej sprawie uległo przedawnieniu. Zgodnie bowiem z art. 120 § 1 k. c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli zaś wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Dla rozpoczęcia biegu przedawnienia nie jest zatem istotne to, czy czynność uprawnionego została podjęta i czy uprawniony w ogóle był świadom tego, że przysługuje mu roszczenie i powinien podjąć jakąś czynność w celu jego zrealizowania (zob. wyr. SN z 24.4.2003 r., I CKN 316/01, OSN 2004, Nr 7-8, poz. 117). Wobec powyższego należy ustalić, kiedy najwcześniejszy uprawniony mógł tę czynność podjąć oraz kiedy roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony wówczas tę czynność podjął. Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko strony pozwanej co do wymagalności roszczenia, wskazując, iż w niniejszej sprawie termin do zapłaty faktur określony był jako „po sprzedaży”, należy go zatem rozumieć w ten sposób, że termin do zapłaty za zakupione przez pozwaną opony był terminem otwartym. W takiej sytuacji znajdzie zastosowanie wyżej wskazany przepis art. 120 k.c., dlatego też uznać należy, że bieg terminu przedawnienia rozpoczął się w dniu sprzedaży opon. Ostatnia z transakcji stron miała miejsce w dniu 22 grudnia 2003 r. Powyższe oznacza, że bieg terminu przedawnienia dla należności z wszystkich faktur wystawionych przez powoda a objętych żądaniem pozwu już upłynął. Mając powyższą argumentację na uwadze uznać należy, że również roszczenie w postaci wezwania do zwrotu towaru jest w chwili obecnej przedawnione. Na marginesie wskazać należy, że zawezwanie do próby ugodowej nie mogło przerwać biegu przedawnienia w sprawie, z uwagi na okoliczność, że termin przedawnienia upłynął przed dokonaniem zawezwania.

Reasumując, stwierdzić należy, że całość roszczenia dochodzonego w przedmiotowej sprawie uległa przedawnieniu, dlatego też Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone orzeczenie w pkt I na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. oddalając powództwo oraz w punkcie II oddalił apelację powoda. Powyższe skutkowało również zmianą orzeczenia w zakresie kosztów postępowania. O kosztach postępowania za obie instancje orzeczono w punkcie III wyroku opierając się na podstawie art. 108 k.p.c. w związku z art. 98 k.p.c.